

Zprostředkování obrazem a zvukem

Metodika pro učitele

Projekt *Generace: Nika* zprostředkovává válečný konflikt na Ukrajině jinak. Mladí lidé z okolí válečné zóny jsou si vědomi toho, že jejich vrstevníci v zahraničí už jsou unaveni tradičním zpravodajstvím o válce, a proto nám přinášejí jiný pohled – osobní, syrový, neuvěřitelný.

Cílovou skupinou jsou žáci vyšších ročníků základních škol a gymnázií. Metodika se zaměřuje na úvodní díl dokumentární série *Generace: Nika* a způsob, jakým mladí lidé vyprávějí své příběhy. Doplníme tak pracovní list *Dospívání s válkou v zádech*, který se věnuje mimo jiné odkazu zesnulé básničky a malířky Veroniky Kožuško. Zároveň se jedná o první ze tří metodik orientovaných na filmové workshopy.

Video:

[1/10 Nika – Generace: Nika](#)

O projektu GENERACE: NIKA

Český štáb pořádá v Charkově filmové workshopy a Veronika (Nika) Kožuško byla jedna z prvních, kdo se na ně přihlásil. Následoval raketový útok na město, který se pro ni stal osudným. Nika není jediná. Na Ukrajině umírají tisíce dětí. Režisér a kameraman Vojtěch Hönig s filmovými workshopy pokračuje. Chtěl dát mladým lidem z Charkova a Chersonu možnost vyjádřit se prostřednictvím kamery. Nabídnout jim způsob, jak smysluplně trávit volný čas a sdílet příběhy s ostatními. Válka vzala těmto mladým lidem domov, bezpečí a doslova jim ukradla dětství. V mladém věku tak řeší problémy, které náleží spíše dospělým. Přese všechno jsou mladí filmaři neuvěřitelně tvůrčí a přinášejí autentická svědectví ze života blízko válečné fronty.

Pracovní list: Zprostředkování obrazem a zvukem

Pracovní list ve zkratce shrnuje problematiku úvodního dílu dokuseriálu *Generace: Nika*. Věnuje se obecně pojmu audiovize. Pracovní list je koncipován pro širokou veřejnost a také jako plnohodnotný podklad do výuky na 2. st. ZŠ a osmiletých gymnázií.

1. aktivita: Zhlédnutí videa a následná práce s pracovním listem

Pokud se rozhodnete zařadit do výuky dokuseriál *Generace: Nika*, doporučujeme vám minimálně první díl sledovat společně se žáky ve škole. Z emocionálního hlediska je úvodní díl nejnáročnější a bezprostředně po projekci je vhodné zařadit diskusi.

Tipy na reflexi se zaměřením na filmovou formu:

- Jak na vás dokument působil?
- Jaké poselství přináší?
- Proč dokumentární série začíná právě tak, jak začíná?
- Co to znamená pro zbytek dokumentu, případně celé dokusérie?
- Proč první díl končí tak, jak končí? pozn. sequel (ang. „pokračování“)
- Jak to souvisí se začátkem?
- Jak byly záběry natočeny a kým?
- Jakým způsobem byl představen Charkov a jakým Cherson?
- Jak celkový dojem ovlivňuje zvuková složka?

Po diskusi následuje zařazení pracovního listu. Samotné vyplňování jednotlivých zadání může probíhat individuálně nebo ve skupině. Řešení kvízových otázek najdete v závěru pracovního listu. Zadání jsou reflektivního charakteru, proto prosíme, nepoužívejte pracovní list jako znalostní test.

Časová dotace:

První díl série má 12 minut, takže včetně následné reflexe a vyplnění pracovního listu vychází práce na jednu vyučovací jednotku (45 minut).

V případě použití celého dokuseriálu se nabízí až 8 vyučovacích jednotek zaměřených na filmové workshopy. Na tuto úvodní metodiku navazuje druhý okruh *Workshopy* a závěrečný třetí okruh *Film spojuje*. Související okruhy mají vlastní metodiky a pracovní listy. Pokud byste chtěli využít celý dokuseriál, je vhodný jako dvouměsíční plán do jednotlivých hodin jednou týdně, případně jako projektová výuka. S jednotlivými metodikami a pracovními listy lze pracovat i samostatně.

RVP výstupy:

UAK-VFV-002-ZV9-006

Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.

UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

2. aktivita: Trailer

Vzhledem k tématu dokuseriálu nabízíme alternativu praktického cvičení v podobě návrhu traileru pro první díl dokuserie *Generace: Nika*. Režisér a kameraman Vojtěch Hönig při tvorbě dokuseriálu čerpal ze svých dlouholetých zkušeností z oblasti televizního zpravodajství a v rámci série nabízí řadu přístupů, jak zprostředkovat opravdu náročné téma s jistým odlehčením.

V roce 2024 se mladí filmaři z Chersonu zúčastnili festivalu Pražský filmový kufr a při té příležitosti navštívili pražská gymnázia a diskutovali se svými vrstevníky. Obě strany zjistily, že mají společná témata, ale v případě filmařů z Ukrajiny jsou neodmyslitelně formována válkou. V rámci projektu *Generace: Nika* mladí lidé natáčejí, co denně zažívají, a cílí na stejně staré diváky v zahraničí. Vyzkoušejte to s žáky i vy a navrhnete trailer k projektu *Generace: Nika*, který by oslovil jejich vrstevníky a pozval je tak ke zhlédnutí dokuserie.

Trailer je krátká, obvykle 1–3 minuty trvající video upoutávka na film, seriál nebo TV pořad. Sestřih vybraných scén má za cíl zaujmout diváky a nalákat je ke sledování.

Tip do výuky: Trailer k projektu *Generace: Nika*

Představte žákům, že se třída na jednu hodinu změní ve střižnu, protože je třeba navrhnout v tomto krátkém čase trailer k prvnímu dílu dokuseriálu *Generace: Nika*.

Rozdělte žáky do tříčlenných týmů. Každý tým si mezi sebou rozdělí role:

- **Střihač** (editor) – Hlavní osoba, která technicky a kreativně skládá záběry. Pro účely cvičení bude stačit písemný návrh posloupnosti jednotlivých záběrů. Případně je možné natočit vybrané záběry promítnuté na displeji druhého mobilu. Mezi jednotlivými záznamy se dá pauza, aby na sebe střih navazoval a nebylo nutné používat aplikaci (např. Capcut).
- **Asistent střihače** – Navrhuje, které scény by bylo dobré použít. Zaznamenává si čas vybraných momentů. Má k dispozici smartphone, aby mohl ukázky přehrávat.
- **Režisér** – Je klíčovou postavou ve střižně. Vede diskusi ohledně zpracování traileru. Dohlíží na to, aby se nezkrusoval obsah vybraného dílu dokuserie a aby finální sestřih naplňoval jeho uměleckou vizi.

Každý tým má přibližně 25 minut na to, aby prodiskutoval a připravil návrh traileru (písemně nebo nahrubo snímaný).

Následuje prezentace jednotlivých výstupů a společná diskuze (20 min.).

RVP výstupy:

JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

UAK-VFV-001-ZV9-003

Užívá a kombinuje prostředky filmu s důrazem na vyprávění pomocí pohyblivého obrazu.